

כנסת ישראל

ערש"ק פרשת בחקתי ז"א א"ר התשע"א

בית כנסת - כולל אברכים

בראשות הרה"ג ר' יוסף וילברפרב שליט"א

"ימליץ טוב בעדנו"

רבי שמעון בר יוחאי זי"ע זכה שמקום קבורתו במירון הוא בבחינת תל תלפיות שרבים העולים להשתטח על קברו במשך כל ימות השנה, על אחת כמה וכמה בל"ג בעומר, זהו המקום השני אחרי ה'כותל המערבי' שבו יהודים נוהרים אליו לתפילות ובקשות.

יש להתבונן מדוע דווקא זכה רשב"י שמקום קבורתו יהווה מקום תפילה לרבים, מה שלא זכו תנאים אחרים. אמנם, נאמר, כשם שהקב"ה לכל, כך רשב"י לכל הוא, ולכן כל יהודי מרגיש קרוב אצלו, אך אם כל זאת השאלה בעינה עומדת, במה זכה דווקא הוא?

במסכת שבת ל"ג ע"ב: יתבי ר' יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון ויתבי יהודה בן גרים גבייהו. פתח ר' יהודה ואמר: כמה נאים מעשיהן של אומה זו, תקנו גשרים, תקנו מרחצאות... נענה רשב"י ואמר: כל מה שתקנו, לא תקנו אלא לצורך עצמן. כתוצאה מהלשנה, נאלצו רשב"י ובנו להתחבא במערה, וכשיצאו לאחר 12 שנה, ראו איכרים החורשים וזורעים בשדות, ואמר: "מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, כל מקום שנותנין עיניהן, מיד נשרף". ה'בת קול', הביאתם לשוב למערה ל - 12 שנה נוספות וכשיצאו היה ר' אלעזר שורף במבטו ורשב"י מרפא, וכשראו אדם האוחז בידו הדסים בערב שבת, אמר רשב"י: "כמה חביבין מצות על ישראל".

יש להבין, שכאשר יצאו מהמערה בפעם הראשונה לאחר 12 שנה, ראו אנשים עוסקים לפרנסתם, ובכל זאת התפלאו על אותם אנשים שעוסקים בחיי שעה ועוובים חיי עולם, האם לא הבינו שכדי לקיים את העולם יש צורך בעבודת כפיים כחרישה, זריעה וכו', וכיצד יביא אדם לחם לאכול לביתו? וכן המשמעות של המבט ששרף את כולם. מדוע בפעם הראשונה היה זה רשב"י ששרף במבטו את כולם ובפעם השנייה היה זה בנו ר' אלעזר ששרף ורשב"י שריפא?

על הפסוק הראשון בבראשית, "בראשית ברא אלקים", מביא רש"י: "ולא אמר ברא ה', שבתחילה עלה במחשבה לבראתו במידת הדין, וראה שאין העולם מתקיים, והקדים מידת רחמים ושיתפה למידת הדין, והיינו דכתיב 'ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים'". ויש להבין מדוע רצה הקב"ה לברא את העולם במידת הדין, וכביכול חזר בו ושיתף את מידת הרחמים למידת הדין? אלא, מידת הדין הכוונה שהאדם זוכה לפי מעשיו באופן מדוייק וללא חסד וזה גם הצד של העונש, שהאדם מקבל את העונש לפי החטא. הקב"ה רצה לברא את העולם במידת הדין כיון שהוא הטוב והמיטיב ודרכו של הטוב להיטיב, רצה לתת להם את הטוב, אך לא רצה לתת להם נהמא דכיסופא - דבר בחינם כדי שלא יתביישו, ולכן ברא את העולם ואת האדם כנגד שיעמוד בניסיונות העומדים לפניו והם שיזכוהו לגן עדן על פי דין, נמצא שיצירת העולם היתה כדי שהאדם יזכה על פי דין, וראה שאין העולם מתקיים - קיום העולם בפועל חייב להיות בצירוף מידת הרחמים, כיון שאין האדם יכול להיות מושלם, לכן צירף את מידת הרחמים.

כשיצאו מהמערה, היו רשב"י ובנו פרושים מכל עניני העוה"ז, מובא בספר "ישועות מלכו", שיש כידוע מנהג שהיו זורקים בל"ג בעומר בגדים למדורה, ואחד הטעמים לזריקת הבגדים ושריפתם, כנגד מה שמובא בגמרא שרשב"י ובנו במשך כל שהותם במערה היו פושטים את בגדיהם והיו מתכסים בחול וכך לומדים תורה, ומבאר בעל הישועות מלכו, שכוונה פנימית היתה כאן, היות ושקעו בלימוד התורה, הגיעו לדרגה של אדם הראשון שהיה בלי בגדים קודם החטא, ולכן זו המשמעות של זריקת הבגדים למדורה, בזה משבחים את רשב"י ובנו שהגיעו לדרגה שלא היו צריכים בגדים. המבט שלהם היה של דין ולא יכול לראות מי שלא עוסק בתורה ואפילו עוסק בחרישה וזריעה. אחרי שנה ר' אלעזר נשאר בהסתכלות על העולם במבט של דין ולכן במבטו שרף את האנשים, ואילו רשב"י סיגל את עצמו להסתכל על העולם בשיתוף מידת הרחמים ולהבין את הצרכים הגשמיים של האדם, ולדון כל אדם לפי מצבו. לפי זה מובן מדוע רשב"י 'לכל הוא', שאצלו מוצאים את ההתחשבות בכל אחד במצבו, ולכן מבקשים שיתפלל וימליץ טוב בעדינו.

בתפילת אבינו מלכנו אנו אומרים 'כתבנו בספר זכויות', ויש להבין אם יש לנו זכויות, ניכתב, ואם לא, הרי לא מגיע לנו שניכתב בספר זכויות, ומדוע עלינו כלל לבקש את אשר לא מגיע לנו? אלא, הגמ' אומרת שאורח טוב נקרא האומר, כל מה שטרח בעל הבית - בשבילי טרח, ואורח רע נקרא האומר שכל מה שטרח בעה"ב - טרח בשבילי, הכוונה, שאורח טוב רואה את הצד שעשו בשבילו את הכל, ומה שעשה בעל הבית - עשה גם בשביל עצמו, האורח רע מסתכל על מה שעשה בעל הבית בשביל עצמו וגם בשבילו, ולכן נקרא אורח רע.

הקב"ה דן את האדם כפי שהוא מתנהג עם חבירו, ובאיזה מבט בוחר את מעשה השני - אם לחיוב ואם לשלילה, ולכן מבקשים אבינו מלכנו כתבינו בספר זכויות, הכוונה למעשים כאלו שיש בהם גם צד זכות וגם צד של חובה, מבקשים אנו שניכתב לצד הזכויות, וזה מידה כנגד מידה, וזה הכוונה "בצדק תשפוט עמיתך", שתמיד נשתדל לשתף את מידת הרחמים, לנסות לחפש צד של זכות אצל הזולת, ולכן דווקא בימים אלו צריכים לראות בכל ענין את מידת הרחמים ואז נוכל לבקש מרבי שמעון בר יוחאי שימליץ טוב בעדינו.

מדרשי אגדה ואמרי ספר

בזמר המושר בל"ג בעומר - "ואמרתם כה לחי", נאמר על רשב"י: "נחמד מאד למעלה, זכה ליקר וגדולה", כלומר, רשב"י היה מאד חביב בשמים, וזכה שיתנו לו בשמים ובארץ כבוד וגדולה. נעשו לו נסים בשמים להנצל מכל רע, כמובא בזוהר הקדוש לפרשת אמור, שרשב"י הלך פעם עם תלמידיו בדרך, פתח ואמר: כתוב בתורה בבראשית 'וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד', כל - לרבות נחשים ועקרבים, ויתושים, ושאר דברים הנראים לנו כמחבלי עולם, גם הם נבראו רק לטובה, כי על כולם נאמר 'והנה טוב מאד', רק בני אדם אינם מבינים במה הם משרתים את הקדוש ברוך הוא.

והנה, בעודו מדבר, עבר לפניהם נחש גדול, אמר רשב"י לתלמידיו, בודאי הוא רץ לעשות לנו איזה נס. המשיכו רשב"י ותלמידיו בדרכם, והנה הם רואים את הנחש שרץ לפניהם, ואפעה (סוג נחש מסוכן מאד), שניהם הרוגים באמצע הדרך, כיון שהקדוש ברוך הוא שלח את הנחש לפנייהם כדי שיהרוג את האפעה שלא תזיק לרשב"י ותלמידיו. אז הבינו התלמידים דברי רבם, וראו בחוש איך נתקיימו דבריו שאמר להם, שכל הדברים שבעולם, נבראו להיות שליחים של הקדוש ברוך הוא.

העלון מוקדש ע"י
החפץ בעילום שמו לברכה והצלחה
ועליה ביראת שמים לו ולמשפחתו

זמני השבוע
פרשת בחקתי
הדלקת נרות - 7:05
צאת השבת - 8:17
זמני התפילות
לשבוע הבא (פרשת - במדבר)
שחרית - 6:15
מנחה - 7:20
מעריב - 8:00

מנהג ה"חלאקה"

חינוך התגלחת – החלאקה לקטנים בפעם הראשונה נחוג בשמחה, כדברי ה"שערי תשובה": "והענין של השמחה הוא מנהג ארץ ישראל ... שעושים שמחה בתגלחת הראשונה של קטן שמחנכים אותו במצוות, להיות לו פיאות הראש ...".

רמז בתורה להתגלחות הקטן בן שלוש שנים וביום ל"ג בעומר, מצא בעל ה"עטרת ישועה", כי הפסוק "והתגלח", כתוב ג' גדולה, לרמז כי בעת שנתגדל הילד ונעשה בן ג' שנים יש לגלחו, והפסוק הזה הוא פסוק ל"ג, להורות שמגלחים אותו ביום ל"ג בעומר.

אף שהיו שהקפידו שלא לספר הילד לפני הגיעו לגיל שלוש שנים, בארץ ישראל שעולים לאתרא קדישא מירון, נהגו שאף שעדיין חסרים כמה חדשים עד שימלאו לו ג' שנים, מקדימים לספרו ביומא דהילולא דרשב"י במירון.

על הפסוק "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי", מובא במדרש: כל מעשיהם של ישראל מובדלים מן אומות העולם ... בתגלחתם – ופאת זקנם לא יגלחו ... להיות לי, הרי אתם שלי. בכל דור ודור נלחמו שומרי כרם ישראל נגד מגמת המשכילים שרצו להתקרב לגויים ולקצץ ראשונה בפאות, הורו הרבנים על גידול פיאות המורים על היהודיות היהודית. מלבד זאת היו לפיאות ערך בפני עצמם, סמל לדבר שבקדושה, אשר היהודי היה מוכן להישבע באחיזתו בהם לאמינות ולאמינות דבריו, ובמקרים מסוימים אף למות עליהם.

רבי חיים ויטאל כותב על רבו האר"י: "והר"ר יונתן סאג"ש העיד לי, שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל ... הוליך בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו ושם גילחו ראשו כמנהג הידוע, ועשה שם יום משתה ושמחה".

בעל ה"משנת חסידים" כותב: "ביום ל"ג בעומר ... אם דר בארץ ישראל ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה, וכל שכן אם הוא פעם ראשונה כשמגלח ראש בנו ומניח הפיאות שהוא מצוה".

עדות רבות בתקופות שונות נכתבו על ידי המבקרים במירון, כולם אינם מסתירים את התפעלותם מהמחזה המרהיב של שמחת ה"חלאקה" במירון. הכל מספרים על החתנים הרכים היושבים על כתפי אבותיהם במלבושי כבוד והדר, על השירה והשמחה הבוקעת רקיעים ועל האבות - המחלקים לכל מגדנות וי"ש - המעוטרים גם הם במלבושי השבת.

"הוי רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העברה, שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה" (פרק ד' משנה ב')

ובגמרא: "אמר רבי אסי, יצר הרע בתחילה דומה לחוט של בוכיא - ולבסוף דומה כעבותות העגלה, שנאמר: 'הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה'". ומבואר במהרש"א, שכל כוחו של היצר הרע טמון בהתחכמות, שכל פעם מבקש רק דבר קטן כחוט השערה, לכן, מי שעיניו בראשו ורואה את הנולד, יודע שלא מדובר על ויתור אחד בלבד, אלא על דרך הסלולה לעבר פי פחת, ולכן הוא מתגבר כבר בתחילה ואינו שומע ליצר הרע כלל, אך הרשע, מתפתה, אינו מביט אלא על הרגע ההוא, ואומר לעצמו: 'מה אני כבר עושה? בסך הכל וויתור קל ... ה' יעזור ... מיד נחזור בתשובה ולא נגדר הלאה ...'.

הדברים מכוונים גם במה שנאמר במסכת שבת: "כך דרכו של היצר הרע, היום אומר לו עשה כך, ומחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו עבוד עבודה זרה - והולך ועובד". אט אט נחלשים ומתכהים הרגשיו של האדם, ואחר שנפגעו הרגשיו - יכול היצר להביאו אף לידי עבודה זרה.

על הפסוק: "כי אתם ידעתם את אשר עברנו בארץ מצרים ובקרב הגויים אשר עברתם, ותיראו את שיקוציהם ואת גילוליהם, עץ ואבן, כסף וזהב אשר עמהם, הסביר הרב מבריסק זצ"ל: בפעם הראשונה כשרואה אדם עבודה זרה, נחשבת היא אצלו כשיקוף וגילול, אבל כיון שסוף סוף ראה והביט בעבודה זרה - מתקרר הדבר אצלו, ובפעם השניה נהיה מהשיקוף 'עץ ואבן', כבר לא כל כך גורא ... בפעם השלישית כבר מתהפך הכל, ונראית העבודה זרה בעיניו יותר נחמד ... ממש 'כסף וזהב אשר עמהם'!".

(מתוך "הוא היה אומר")

מדרשי חז"ל מתורת רבי שמעון בר יוחאי

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי, כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר".

אמר רבי שמעון: גדולה חיבתן של ישראל שנגלה הקדוש ברוך הוא במקום עבודה זרה ובמקום טנופת ובמקום טומאה בשביל לגאלן, שנאמר: 'וארד להצילו מיד מצרים'".

"תניא רבי שמעון בר יוחאי: אמרה שבת לפני הקדוש ברוך הוא, לכולן יש בן זוג ולי אין בן זוג? אמר לה הקדוש ברוך הוא, כנסת ישראל הוא בן זוגך. וכיון שעמדו ישראל לפני הר סיני, אמר להם הקדוש ברוך הוא זכרו הדבר שאמרתי לשבת - כנסת ישראל הוא בן זוגך".

"תניא רשב"י אומר: אם ראית את הבריות שנתייאשו ידיהן מן התורה מאד, עמוד והתחזק בה ואתה מקבל שכר כולם".

"רשב"י אומר: ככר ומקל ירדו כרוכין מן השמים, אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אם תעשו את התורה, הרי ככר לאכול, ואם לאו, הרי מקל לרדות בו".

"אמר רשב"י: אילו היו ישראל חסירים אפילו אדם אחד, לא היתה השכינה נגלית עליהן, דכתיב: 'כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני'".

"ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים והיו על לב אהרן' - תניא רשב"י אומר: הלב ששמח בגדולת משה אחיו, ילבש אורים ותומים".

"תניא רשב"י אומר: שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורים, ואלו הן: תורה, ארץ ישראל והעולם הבא".

"אמר רבי יוחנן משום רשב"י: כל הקובע מקום לתפילתו, אויביו נופלים תחתיו".

"רשב"י אומר: גדול כבוד אב ואם שהשווה הקב"ה את כבודו לכבודי ומוראן למוראי".

ברכת מזלייט

ר' שמואל אלטר ומשפ'

להולדת הנכד בשעטו"מ

שש

יה"ר שיזכו לרוות ממנו ומשאר

יוצ"ח נחת דקדושה

לידיעת הציבור

ההדלקה המופזית תתקיים

בס"ד במזצש"ק בשעה 21⁴⁵

ברחבת ביהכ"ס